

nendum putet; illudque omnino provideat, ut nemo a S. Convivio, seu frequenter, seu quotidie accesserit, repellatur, et nihilominus det operam, ut unusquisque digne pro devotionis et praeparationis modo rarius, aut crebrius Dominici Corporis suavitatem degustet. Praeterea Bened. XIV. in praeclaro suo opere de Synodo L. 7. C. 12. erudite statuit, non esse deviandum ab hujus decreti semita, postea subjungit: Praecipue vero monendi sunt Confessarii, ne frequentem ad Eucharistiam accessum vis aut suadeant, aut permittant, qui in gravia peccata saepe labuntur, nec de poenitentia peragenda, suaque vita emendanda sunt solliciti; sicuti nec illis, qui etsi gravia evitent crimina, voluntatem tamen habent venialibus inhaerentem; qua de re legendi sunt S. Franc. Salesius Philotheae P. 2. C. 20. et Joannes Taulerus Serm. 4. in festo Ven. Sacram.

385. Huc pertinet propositio 56. ab Immo. XI. damnata: *Communio, et Confessio frequens etiam in vis, qui gentiliter vivunt, est nota praedestinationis. Ratio damnationis:* vel enim sensus est, gentiliter viventem posse se disponere rite ad quotidie confitendum aut communicandum; vel sensus est, si confessiones et communionem sacrales peragantur, posse tamen esse signum salutis: atqui utroque sensu delira et falsa est propositio; cum ejusmodi signum fundetur et consistat in perseverante observantia divinae legis: ergo. Ita P. Cardenas in dict. propos.

Pariter recte damnata est ab Alexandro VIII. propositio 23. *Ratio est;* quia Trid. sess. 13. C. 7. explicans illud Pauli 1. Cor. 11. *Probet autem se ipsum homo, et sic de pane illo edat,* nullam aliam requirit dispositionem necessariam, quam ut homo dispiciat, an sibi conscius sit peccati mortalis, et si illud repererit, non doleat tantum eliciendo contritionem, sed etiam sacramentaliter confiteatur; quae doctrina manca dici nequit; atqui esset manca, si praeterea amor Dei purissimus requireretur: ergo non requiritur necessario ad s. communionem amor Dei purissimus: ergo nec arcendi sunt a communionem, quibus nondum inest amor Dei purissimus et omnis mixtionis expers, ut sonat propositio damnata. *Confirm.* 1. A communionem tantum arcendi sunt constituti in peccato mortali: atqui talis amor Dei, qui non est expers omnis mixtionis, non est peccatum mortale, ut patet ex prop. 7. ab Alex. VIII. damnata: ergo. *Confirm.* 2. Constat ex C. Toletano II. Can. 11. pueris hujus amoris purissimi etc. incapacibus datam fuisse Eucharistiam; ergo non requiritur necessario talis amor. Varias ss. PP. sententiae probant, conveniens esse, amorem purissimum habere, non vero, quod absolute necessarius sit ad Eucharistiam digne suscipiendam.

ARTICULUS II. De Eucharistia, ut est Sacrificium.

§. I. Praenotanda.

386. I. Sacrificium 1. latissime sumitur pro omni actione, quae in gloriam Dei cedit, ut oratio secundum illud Psal. 49. *Sacrificium laudis honorificabit me.* 2. Adhuc late sumitur pro oblationibus, quae fiunt in usum templi, sive ejus ministrorum: sic in sensu vulgi primitiae, et decimae saepe vocantur sacrificia. 3. Proprie sumitur pro oblatione soli Deo facta cum destructione seu immutatione rei oblatae. Unde Sacrificium proprie dictum communiter definitur: *Oblatio externa rei sensibilis cum ejus destructione vel immutatione soli Deo facta per legitimum ministrum in protestationem supremi ejus dominii in vitam et necem,* sive in omnes res creatas. Dixi 1. *Oblatio externa;* sic convenit cum aliis oblationibus primitiarum et honorum operum, quae ad Deum referuntur.

2. Dixi: *Rei sensibilis;* per hoc distinguitur a Sacrificio contriti cordis, et actuum interiorum fidei, spei, charitatis, qui ab hominibus eliciuntur in protestationem excellentiae divinae. *Omnis quippe Pontifex,* ait Apost. Hebr. 8. *ad offerendum munera et hostias constituitur.* Porro cum homines per sacrificia coadunentur in unius ejusdemque religionis cultum, neque possint inter se communicare, nisi signis sensibilibus manifestent actus internos, ideo Sacrificium proprie tale recte definitur, oblatio rei sensibilis.

3. Dixi: *Cum ejus destructione, vel immutatione:* per quae verba Sacrificium proprie tale differt a caeteris oblationibus rerum sensibilium, in quibus res oblata nec physice, nec moraliter est destruenda, ut legitur Levit. 16. de Sacrificio capri emissarii, qui non occidebatur, sed tanquam exul in solitudinem emittebatur. Additur, *vel cum immutatione;* quia ad Sacrificium proprie tale non semper requiritur necessario destructio realis et totalis, sed sufficit moralis; sic in Sacrificiis libaminum effundebatur vinum; oleum etc., quae effusio licet non sit destructio physica vini, est tamen moralis, quatenus liquores illi effusi non amplius ad priorem usum idonei sunt.

4. Dixi: *Soli deo facta:* quia per rei oblatae destructionem sive physicam, sive moralem agnoscimus Deum esse rerum omnium Dominum, profitemurque nos totos supremae illius majestati devovere cum victima: hinc nulli Sancto, nulli creaturae Sacrificium offerimus, teste S. Aug. qui L. 20. contra Faustum Manichaeum c. 21. ait: *Quamvis in memoriis Martyrum constituamus Altaria, quis Antistitum in locis Sanctorum Corporum assistens Altari aliquando dixit: Offerimus tibi Petre, aut Paule, aut Cypriane? Sed quod offertur, offertur Deo, qui Martyres coronavit.*

5. Dixi: *Per legitimum ministrum:* cum enim Sacrificium sit cultus Dei publicus et in Religione excellentissimus, debet fieri ab habente publicam auctoritatem, qui legitime fuerit ordinatus, ut patet ex illo ad Hebr. 5. *Omnis Pontifex ex hominibus assumptus... nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a Deo tanquam Aaron.*

6. Dixi: *In protestationem supremi ejus dominii etc.;* hic enim est directus ac primarius finis Sacrificii, sicque distinguitur a Sacramento, cujus finis directus ac primarius est sanctificatio hominis: per Sacramenta Deus nobis praebet gratiam, nos per Sacrificium Deo offerimus supremum cultum. Plura de hac definitione vide apud Joan. Clericatum in Decis. Sacramental. de Sacrificio Missae.

387. II. Sacrificium ratione materiae dividitur primo in *Hostias* seu *Victimas*, quando Deo offerebantur ritu solemnem animantia, videlicet oves, capri, boves, columbae etc. Item in *Immolationes*, quando Deo offerebantur res inanimatae, sed solidae, ut panis, thus, etc. Denique in *Libamina*, quae constabant ex liquidis, v. g. vino, oleo etc. de quibus passim in LL. Levit., Num. et alibi.

388. *Secundo. Ratione formae* Sacrificium dividitur in *Holocaustum*, quae erat perfectissima Sacrificii species, in quo res tota destruebatur, ita ut nihil inde cederet in usum hominum, in signum supremi Dei in omnes res creatas dominii, et perfectae nostrae a Deo dependentiae. Item in *Hostiam* pro peccato, quando res oblata partim cremabatur, partim cedebat in usum Sacerdotum, qui in atrio templi ex oblati vesebantur, unde dicebantur comedere peccata populi, h. e. victimas pro peccatis oblatas. Denique in *Hostiam pacificam*, quae solebat offerri in gratiarum actionem pro acceptis beneficiis, vel ad nova impetranda.

389. *Tertio. Ratione finis* Sacrificium aliud olim erat *Latreuticum*, a

cultu latriæ sive perfectæ servitutis, qui Deo rerum omnium supremo Domino exhibetur, hic elucebat potissimum in holocausto: aliud *Eucharisticum* in gratiarum actionem pro acceptis beneficiis; aliud *Impetratorium* pro accipiendis: denique aliud *Propitiatorium* ad placandum Deum, offerebaturque pro peccatis et pro peccatorum poenis: omnia hæc Sacrificia legalia cessant in lege gratiæ, quæ figurabant hostiam perfectissimam, et sacrificium Corporis et Sanguinis Christi. Unde *S. Leo* serm. 8. de Pass. ait: *Carnalium Sacrificiorum varietate cessante omnes differentias hostiarum una Corporis et Sanguinis implet oblatio.*

390. III. Eucharistia est verum ac proprie dictum Sacrificium, quod in missa peragitur, in quo *idem ille Christus continetur et incruente immolatur, qui in ara crucis semel se ipsum cruento obtulit, ut docet Trid.* sess. 22. C. 2. *Ibid. una eademque est hostia, scil. quæ in cruce oblata est, et in missa offertur, idem nunc offerens Sacerdotum ministerio, qui se ipsum tunc in cruce obtulit, sola offerendi ratione diversa; videl. tunc cruento modo, nunc incruento. Idem Trid.* sess. 22. can. 1. ita definit: *Si quis dixerit, in Missa non offerri Deo verum et proprium Sacrificium, aut quod offerri non sit aliud, quam nobis Christum ad manducandum dari, anathema sit.* *Ibid.* Can. 4. *Si quis dixerit, blasphemiam irrogari Sanctissimo Christi Sacrificio in cruce peracto per Missæ Sacrificium, aut illi per hoc derogari, anathema sit.* *Ibid.* Can. 2. *Si quis dixerit, illis verbis: Luc. 22. v. 19. hoc facite in meam commemorationem: Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes, aut non ordinasse, ut ipsi aliique Sacerdotes offerrent Corpus et Sanguinem suum, anathema sit.* Huc etiam pertinet *Baji* propositio 45. damnata. *Probat*ur secundo ex eodem C. 22. s. *Lucae*, Eucharistiam esse verum Sacrificium. In ultima coena Christi Corpus pro nobis datum est (*Accepto pane gratias egit, et fregit, et dedit eis, dicens: Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur; hoc facite in meam commemorationem.* Item 1. *Cor. 11. v. 24. Accipite et manducate, hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur.* Textus Graecus habet, quod pro vobis frangitur, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλάμενον, juxta alios codices θρῆπτόμενον). In eadem quoque coena Sanguis Christi pro nobis effusus dicitur: *Hic est calix novum testamentum in sanguine meo, qui pro vobis fundetur, in graeco funditur, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον;* eodem modo in praesenti exprimitur in graeco textu *Marci* c. 14. v. 24., similiter exprimitur in praesenti c. 26. *Matth.:* atqui verba ista, *datur, funditur, frangitur* significant, dari corpus et sanguinem in Sacrificium verum; non enim ait Scriptura, *vobis*, sed *pro vobis* datur, idest offertur sub speciebus panis et vini Patri coelesti; ergo.

Neque dicas: praesens in graeco textu sumitur pro futuro, ideoque textus latinus continuo habet: *effundetur.* R. 1. contra *HH.* alias continuo provocatur ad litteram textus originalis contra latinum, cur hic non? R. 2. *Datur, funditur, frangitur* sumitur tantum pro futuro N.; partim pro futuro, partim pro praesenti C. τὸ datur tum in graeco, tum in latino exprimitur in praesenti, *Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur.* *Luc. 22. v. 19. τὸ frangitur* 1. *Cor. 11.* pro solo sacrificio in cruce nequidem potest sumi. Neque *funditur* in graeco et *fundetur* in latino pugnant inter se: futurum enim sive futura mors Christi in cruce eo tempore, quo Christus protulit ista verba, non excludit mysticam et incruentam Christi immolationem, sed potius verbum de praesenti, *funditur*, denotat praesentem effusionem sanguinis mysticam, verbum autem de futuro, *effundetur*, significabat futuram tum cruentam ejusdem Sanguinis effusionem in cruce, tum incruentam in Sacrificio missæ, utpote quod institutum fuit in perpetuam memoriam illius cruenti. Neque Christus simpliciter tantum dixit: hoc comedite, bibite, sed

facite, h. e. offerte, sacrificate in mei memoriam: facere enim saepe in Scriptura sumitur pro sacrificare, ut *Levit. 15. v. 15. faciet unum pro peccato, et alterum in holocaustum:* item 3. *Reg. 18. v. 23. ego faciam bovem alterum.*

Confirm. 1. ex prophetia *Malachiae*, quæ c. 1. v. 10. ita legitur: *Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum: et munus non suscipiam de manu vestra: v. 11. In omni loco sacrificatur et offertur nomini meo oblatio munda.* Ex quo textu colligitur inprimis Sacrificia Judæorum sublata iri, deinde novum esse instituendum; atqui per hoc aliud intelligi non potest, quam Sacrificium missæ: primo enim intelligi nequit Sacrificium Judæorum, tum quia prophetia aperte affirmat, munus a Judæis non amplius susceptum iri, tum quia Judæi non sacrificabant in omni loco, sed solum in Judæa in templo Hierosolymitano; secundo non potest intelligi solum Sacrificium cruentum in cruce; quia hoc tantum semel, et in uno loco fuit oblatum. Tertio nec potest intelligi sacrificium laudis, pia opera, preces et alia sacrificia laborum, quia ista jam fuerunt ab initio mundi; nec ista sunt sacrificia proprie dicta, sed cum addito, *laudis:* ergo per dictam oblationem mundam in cit. t. debet intelligi Sacrificium Missæ, quod in toto mundo offertur, estque mundissimum tam propter hostiam, quam propter principalem offerentem Christum Dominum, quam interpretationem sequitur *Trid.* sess. 23. C. 1. cum ss. *PP. Justino, Irenæo, Chrysost.* in *Ps. 95. Theodoro, Hieron.* et aliis.

Confirm. 2. ex C. 7. *epist. ad Hebr.* ubi s. *Paulus* probat, Christum esse Sacerdotem in aeternum secundum ordinem *Melchisedech:* ergo etiam Christus debet offerre Sacrificium: *omnis enim Pontifex ad offerendum munera et hostias constituitur; unde necesse est, et hunc habere aliquid, quod offerat;* *Hebr. 8,* et quidem eo ritu, quo *Melchisedech* obtulit, scilicet in pane et vino.

Confirm. 3. ex *epist. 1. Cor. 10.* ubi *Apostolus* ait: *Calix benedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio Sanguinis Christi est?* Per quam benedictionem s. *Paulus* intelligit sacrificium proprie dictum; ut patet ex verbis sequentibus: *Quæ immolant gentes, daemoniis immolant, et non Deo: nolo autem vos socios fieri daemoniorum: non potestis calicem Domini bibere, et calicem daemoniorum; non potestis mensæ Domini participes esse, et mensæ daemoniorum.* Hic opponit *Apostolus* altare Christianorum altari gentilium in eo, quod in mensa Christianorum oblatio panis et calicis fiat vero Deo, in mensa vero gentilium imoletur daemoniis, per mensam autem utrobique altare intelligitur; ait *Trid.* sess. 21. C. 1.

Confirm. 4. ex perpetua traditione et doctrina Ecclesiæ et consensu Patrum de veritate hujus Sacrificii. *S. Aug.* L. 1. contra adversarium Legis C. 2. ad illud *Psalmi 109.* Tu es Sacerdos in aeternum secundum ordinem *Melchisedech,* ait: *Noverunt, qui legerunt, quid protulerit Melchisedech. Vident nunc tale Sacrificium offerri Deo toto orbe terrarum: Dei autem juratio est incredulorum increpatio, et quod Deum non poenitebit, significatio est, quia hoc Sacerdotium non mutabit: mutavit quippe Sacerdotium secundum ordinem Aaron.* Similia lege L. 16. de Civ. Dei C. 22. L. 17. *S. Chrysost.* hom. 24. in 1. ad *Cor.* ait: *Pro brutorum caede se ipsum offerendum praecepit.* Plura refert *Bellarmin.* L. 1. de Missa, praesertim. C. 15.

391. IV. Missa recte definitur: *Sacrificium novæ legis, quo Christus sub speciebus panis et vini a Sacerdote rite ordinato soli Deo incruente in memoriam Sacrificii cruenti crucis offertur tam pro vivis, quam pro defunctis.* Eidem conveniunt omnes conditiones ad Sacrificium vere ac proprie dictum requisitæ. Inprimis adest hostia, principalis quidem Corpus, et Sanguis Christi sub speciebus panis et vini, minus vero principalis panis et vinum;

adest *oblatio externa*, et quidem in caeremoniis solemnissima: adest *oblatio rei sensibilis*, quatenus Corpus et Sanguis Christi fit sensibile per species panis et vini. 2. Adest legitimus *Minister* sive offerens, principalis ipse Christus Dominus, secundarius vero Sacerdos valide et legitime ordinatus. 3. Adest destructio sive immutatio hostiæ: *mystica* quidem, quia vi verborum primæ et separatæ consecrationis ponitur solum corpus (concomitanter tantum sanguis, ut dictum est n. 249.) et vi verborum secundæ consecrationis solus sanguis, adeoque sanguis mystice separatur a corpore, quæ est destructio et mactatio quædam mystica: eatenus *moralis* destructio adest, quatenus repræsentatur destructio vera, et cruenta immolatio Christi in cruce, et physica separatio animæ Christi a Corpore: physice vero hoc sensu destruitur, quatenus destructa substantia panis et vini Christus vivus mortuo quodam modo ponitur et in statu ad operandum inepto: nam existit ibi definitive; sub parva enim particula Christus per consecrationem in eo statu ponitur, qui non est connaturalis singulis partibus, quæ ad exercendas operationes connaturaliter exigunt, ut sint extensæ, et pars extra partem. Denique juxta alios eatenus fit vera destructio in sumptione, quatenus consumptis speciebus panis et vini cessat ibi existere sacramentaliter Christus. 4. Haec oblatio fit soli Deo, ut iterum patet ex praxi et sensu Ecclesiæ, et supra n. 386. ex *S. Aug.* fuit probatum. Haec omnia aperte docet *Trid.* sess. 22. C. 1.: *Is igitur Deus et Dominus noster, etsi semel se ipsum in ara crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem Sacerdotium ejus extinguendum non erat, in coena novissima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ visibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret Sacrificium, quo cruentum illud semel in cruce peragendum, repræsentaretur, ejusque memoria in finem usque sæculi permaneret, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ a nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur, Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, Corpus et Sanguinem suum sub speciebus panis et vini Deo Patri obtulit, ac sub earundem specierum symbolis, Apostolis, quos tunc novi Testamenti Sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit, et eisdem, eorumque in Sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit per hæc verba: Hoc facite in meam commemorationem.*

392. V. Ex his porro liquet Sacrificium Altaris 1. contra æquivocationem Novatorum esse Sacrificium reale realitate hostiæ præsentis, non tantum figuræ, imaginis et repræsentationis: 2. *verum*, non fictum, neque metaphoricum propter veram et actualem præsentiam Christi. 3. proprie dictum ex oblatione proprie dicta, et non tantum propter commemorationem et repræsentationem proprie dictam, neque propter solam applicationem meritorum passionis Christi. Ita *Honoratus Tournely* in *Praelect. Theol.* de 7. Sacram. Tom. 2. de Euch. q. ult. a. 3.

393. VI. Quætionem, in quo consistat essentia Sacrificii Missæ, vide latius explicatam in *Theol. Schol.*; hic prænotasse sufficiat, in Sacrificio Missæ duo principaliter spectanda esse, scil. *rem*, quæ offertur vel sacrificatur, et *actionem* sacrificandi. Res quæ offertur, est ipse Christus Dominus sub speciebus panis et vini, ita ut species non pertineant ad Sacrificium tanquam partes, sed tanquam conditio, ut Sacrificium reddatur sensibile; species enim non offeruntur Deo in Sacrificium, nec habent rationem victimæ; ergo nec spectant ad essentiam Sacrificii tanquam partes: solus autem *Christus incruente immolatur, qui in ara crucis semel seipsum cruenta obtulit*, ut ait *Trid.* Sess. 22. C. 2. Ita *Tournely* l. c. a. 3. Juxta alios, qui sentiunt cum *Suarez* hic D. 75. s. 5., species panis et vini intrinsece per-

tinent ad rem oblatam in hoc Sacrificio, quia Christus *novum instituit Pascha se ipsum ab Ecclesia per Sacerdotes sub signis visibilibus immolandum*, ut ait *Trid.* sess. 22. C. 2. Juxta eosdem panis et vinum offeruntur in hoc Sacrificio tanquam materia, ex qua Sacrificium conficitur. Vide *Suar.* l. c.

394. Ex parte ministri sacrificantis sex potissimum actiones distinguuntur, e quibus probabilius essentia Sacrificii consistit in sola consecratione utriusque speciei, tum quia hæc actio sola fit a Sacerdote in persona Christi, dum dicit: *Hoc est corpus meum; Hic est etc.* tum quia sola consecratio perfecte repræsentat Sacrificium crucis, immolat Christum; non solum enim est actio *productiva*, quatenus Christum ponit et facit esse vere et realiter præsentem sub speciebus vivum, sed etiam est *destructiva*, tam mystice, et quoad significationem, quæ formaliter habetur vi verborum separando corpus a sanguine, quam moraliter et quasi physice, quatenus Christum vivum ponit mortuo quodam modo atque ad operandum inepto. Præterea hæc actio exprimitur in ipsa institutione: *Hoc facite in meam commemorationem.* Denique forma, qua ordinantur Sacerdotes, solam potestatem hujus actionis exprimit: ergo. Vide *Bossuet* in *Exposit. Missæ* pag. 45. et in *Exposit. doctrinæ Catech.* circa *Sacrif.* p. 149., *Suar.* hic D. 75. sect. 5.

395. Reliquæ vero actiones non pertinent ad essentiam hujus Sacrificii: ac 1. Non oblatio panis ac vini ante consecrationem, nec oblatio Corporis et Sanguinis sub speciebus, quæ fit post consecrationem, quia Sacrificium proprie tale ex definitione et ex usu Legis Mosaicæ non consistit in nudis verbis, quibus hostia offertur, sed in actione, per quam destruitur et immolatur: atqui utraque oblatio consistit in solis verbis, nec destruit aut immutat hostiam: ergo. *Confirm.* Sacrificium Missæ principaliter offertur in persona Christi; verba autem, quibus utraque oblatio constat, non dicuntur in persona Christi, sed Ministri et nomine totius Ecclesiæ; ergo utraque oblatio non est sacrificativa, sed caeremonialis. 2. Sacrificium non consistit essentialiter in sumptione, sive in communionem Sacerdotis; quia sumptio non est actio nomine Christi facta; præterea sumptio potius significat sepulturam, quam mortem Christi. Adde quod Christus, qui in ultima coena sacrificavit, non legatur sumpsisse Corpus et Sanguinem suum. Ita plures contra *Ledesma*: item contra *Lugonem* et *Tournely*, juxta quos sumptio saltem partialiter cum Consecratione constituit hoc Sacrificium. 3. Multo minus sumptio Eucharistiæ, quatenus fit a populo, est pars Sacrificii; tum quia jam perfectum supponitur Sacrificium, quando populo distribuitur Eucharistia; tum quia sæpe Sacrificium Missæ celebratur absque ulla facta populo distributione. Adde, quod tota actio sacrificandi immediate fit a Sacerdote; ergo sumptio populi nequidem partialiter spectat ad rationem Sacrificii. 4. Nec fractio et commixtio hujus Sacramenti pertinet ad essentiam Sacrificii; quamvis enim Christus panem fregerit, id tamen non fecit ad certum mysterium significandum, sed ut distribueret inter Apostolos; neque post fractionem miscuit panem cum vino consecrato, sed Discipulis mox porrexit ad manducandum. Hinc juxta *S. Th.* 3. P. q. 8. a. 6. ad 6. *horum* (scil. mixtionis et fractionis) *praetermissio non facit imperfectionem Sacrificii.* Hinc si casu eveniret, ut hostia consecrata e manibus Sacerdotis laberetur in calicem, non esset frangenda, nec extrahenda e calice, sed pariter cum speciebus vini sumenda cum formula: *Corpus et Sanguis D. N. J. C.* etc. ut habet *Missale* de *Defect.* in ministerio ipso occurrentibus §. 10. n. 11. Ergo patet, quod fractio non pertineat ad essentiam Missæ.

396. VII. Sacrificium hoc Novæ Legis vocatur *Missa* a verbo *mittere*:

1. quia Christus est hostia nobis a Deo missa; 2. quia populus per Sacerdotes ad Deum preces suas in Sacrificio mittit; 3. quia in fine Missæ, peracto Sacrificio, populus dimittitur dicente Sacerdote vel Diacono: *Ite Missa est.* *Tourn.* l. c. a. 1. Porro vox *Missa* quidem non reperitur in s. Scriptura, sufficit tamen rem hoc nomine significatam ibi contineri, estque frequentissima hæc vox apud veteres scriptores, uti apud *S. Greg.* hom. 8. in Nativ. Dom., *S. Ambros.* L. 5. ep. 33. ad Sororem, *S. Aug.* serm. 91. de tempore etc. Graece vocatur *Liturgia*, quod de se significat mysterium seu officium publicum, specialiter Sacerdotium Christi, ut ipsemet *Petrus Mintert* acatholicus in suo Lexico graeco-latino interpretatur. Ideoque Graeci recte Missam vocant liturgiam, non tantum sumentes id pro ministerio, sed et specialiter pro Sacrificio ipso N. L. Sic ad Hebr. 9. v. 21. vasa Sacrificii graece exprimuntur *τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας* Sic Luc. 1. v. 23. dies officii Zachariae, quibus Sacrificium obtulit in templo, vocantur *ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ.* Act. 13. *Ministrantibus illis Domino*, graece legitur: *λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ.* Prima pars Liturgiae sive Missæ, quae se extendit usque ad Offertorium exclusive, vocatur *Missa Catechumenorum*; quia olim catechumeni et poenitentes ante Offertorium foras mittebantur, remanentibus fidelibus per baptismum et poenitentiam purgatis; reliqua pars Missæ dicebatur *Missa fidelium*, qua finita Diaconus dimittebat populum, exceptis Quadragesimae diebus, et aliis feriis, maxime quando indictum erat jejunium; tum enim Sacrificium sero offerebatur, et mox Officium vespertinum persolvebatur, ad quod Diaconus astantes hortabatur dicens: *Benedicamus Domino.*

§. II. Principia practica de Sacrificio Missæ.

397. Princip. I. Sacerdotem, ut rite offerat, oportet in primis scire, quod Sacrificium Missæ ex fine suo, in quem offertur, sit quintuplex: 1. *Latreuticum*: qui est cultus latræ sive adorationis Dei tanquam supremi Domini perfectissimus. 2. *Eucharisticum*, sive gratiarum actorum pro omnibus beneficiis a Deo acceptis, praesertim pro beneficio Redemptionis per passionem et mortem Christi; quae gratiarum actio Deo est acceptissima, quia pro concessis beneficiis eidem offertur hostia omnium praestantissima, scilicet Christus ipse. 3. Est *Impetratorium*, quatenus varia beneficia et bona tum animæ, tum corporis a Deo impetrat iis, qui offerunt, et pro quibus offertur. 4. Est *Propitiatorium*, quia ex opere operato causat remissionem peccatorum quoad culpam, sed mediate tantum, quatenus immediate impetrat gratias ad rite poenitendum necessarias. 5. Est *Satisfactorium*, quia itidem ex opere operato et quidem immediate causat vivis et defunctis remissionem poenarum temporalium peccatis remissis debitaram per applicationem meritorum Christi. Hanc doctrinam semper Catholicam stabilivit *Trid.* sess. 22. Can. 3.: *Si quis dixerit, Missæ Sacrificium tantum esse laudis et gratiarum actionis; aut nudam commemorationem Sacrificii in cruce peracti, non autem propitiatorium; vel soli prodesse sumenti, neque pro vivis et defunctis, pro peccatis, poenis, satisfactionibus et aliis necessitatibus offerri debere, anathema sit.*

398. Princip. II. Ex dictis fructus Sacrificii, ratione causalitatis, sive ex parte rei causatae, 1. alius est *impetratorius*, quatenus vi hujus Sacrificii et offerens, et is pro quo offertur, accipit dona tum supernaturalia, tum naturalia distincta ab augmento gratiae. 2. Alius *meritorius* consistens in augmento gratiae, cujus capaces sunt ii, qui existunt in statu gratiae. 3. *Propitiatorius*, quatenus dantur auxilia ad agendam poenitentiam. 4. *Satisfactorius*, quo satisfit pro poenis temporalibus peccatorum: hic fructus

non prodest existentibus in peccato mortali, poena enim non remittitur nisi remissa culpa.

Fructus Sacrificii ratione realitatis, sive ex parte participantium iterum 1. alius est *Generalis*, qui redundat in totam Ecclesiam, et omnes Christi fideles tam vivos, quam defunctos. 2. *Specialis*, quem participat ille, pro quo ex intentione Sacerdotis Missa offertur. 3. *Specialissimus*, qui pertinet ad ipsum Sacerdotem celebrantem. Hinc Sacrificium Missæ offertur, 1. pro omnibus fidelibus Christianis vivis, sive justi sint, sive peccatores, ut his prosit ad poenitentiam, illis ad augmentum justitiae, ut constat ex Canone Missæ: *Quod tibi offerimus pro Ecclesia tua sancta Catholica . . . et omnibus orthodoxis, atque Catholicae et Apostolicae fidei cultoribus.* Et ratio est, quia omnibus potest prodesse, vel ut propitiatorium, vel ut satisfactorium, vel ut impetratorium. Excipe hic *excommunicatos non toleratos*, qui scilicet per sententiam iudicis nominatim ac publice ut tales sunt denunciati; quia illi ab Ecclesia sunt ejeti, ejusque publicis suffragiis privantur c. *A. nobis.* 28. de sentent. excomm. item c. *Sacris.* 38. ibid. Unde *Laym.* juxta communem doctrinam infert ex hac prohibitione Ecclesiae Sacerdotem peccare graviter, qui pro excommunicato non tolerato Missam offert; potest tamen Sacerdos indirecte et privatim pro tali orare in *memento vivorum*; imo eatenus publice, in quantum offert Sacrificium pro convertendis omnibus peccatoribus, quia de hoc nulla facta est prohibitio, ut ait *Suar.* hic D. 78. Sect. 2. in fine.

2. Juxta *Laym.* L. 5. t. 5. c. 2. n. 9. ex communiore DD. sententia licite offertur Missa pro infidelibus Paganis et Judæis per modum deprecationis, ut ad fidem Christianam convertantur; ut patet ex usu et praxi Ecclesiae, quae semper oravit et Sacrificium obtulit pro tranquillitate publica, pro extirpatione haeresum, et pro dilatanda et propaganda vera fide, quae dilatio fieri nequit, nisi per conversionem infidelium et haeticorum: et haec quidem directe tendunt ad bonum publicum Ecclesiae, indirecte tamen ad conversionem infidelium. *Suar.* l. c. adhuc plus concedit, quod non tantum in genere liceat offerre Missam pro infidelium conversione, sed etiam in particulari pro hac vel illa natione, aut persona; quamvis consuetudini Ecclesiae magis consentaneum censeat, nunquam expresse nominare personam infidelem, ut ab aliis audiri possit, ne scandalum ingeratur. In eadem Sect. affirmat *Suaresius*, Missam etiam posse offerri pro catechumenis fidelibus nondum baptizatis; quamvis enim hi non eum sint uniti Ecclesiae per baptismum, neque in externa facie Ecclesiae censeantur fideles, sive membra Ecclesiae, sunt tamen eidem uniti per fidem: ideoque ad Ecclesiam pertinent saltem voto sive desiderio, sicut Novitii ad Religionem. *Confirm.* ex *S. Aug.* qui epist. 109. ad Vitalem dicit, Sacerdotem stantem ad altare orare pro catechumenis, ut illis Deus inspiret desiderium regenerationis; unde patet, quod eis possit prodesse ista oblatio quoad fructum impetrationis; probabilius autem fructus satisfactionis eis non potest applicari, quamvis pro iis liceat offerre alia suffragia per jejunia, preces, eleemosynas etc. Quod aliquando catechumenis defunctis denegata fuerint suffragia publica, juxta *Henriquez* intelligendum est de iis, qui culpa sua baptismum suscipere neglexerant.

3. Sacrificium Missæ recte et salubriter offertur pro animabus in purgatorio existentibus ad mitigationem, vel plenam poenarum solutionem, non tantum per modum impetrationis, sed etiam ex opere operato obtinendam. *Ratio* est: quia sunt vera et viva membra Ecclesiae: ergo etiam capacia fructus Sacrificii satisfactorii. Vide *Tridentinum* cit. supra n. 397. Idem in eadem sess. 22. c. 2. ita docet: *Quare non solum pro fidelium*